

Skatteutskottets betänkande

1983/84:45

om skatt på vissa dryckesförpackningar, m. m. (prop. 1983/84:195)

Sammanfattning

I betänkandet tillstyrker utskottet regeringens förslag att införa en ny skatt på vissa dryckesförpackningar och samtidigt upphäva den nuvarande dryckesförpackningsavgiften. Samtidigt avstyrker utskottet de motioner som väckts med anledning av propositionen utom såvitt avser upphävande av dryckesförpackningsavgiften. Reservation har avgivits av företrädarna för moderata samlingspartiet beträffande införandet av den nya skatten.

Propositionen

Regeringen (finansdepartementet) föreslår i proposition 1983/84:195 att riksdagen antar vid propositionen följande förslag till

1. lag om skatt på vissa dryckesförpackningar,
2. lag om ändring i lagen (1984:151) om punktskatter och prisregleringsavgifter,
3. lag om ändring i skattebrottslagen (1971:69),
4. lag om ändring i lagen (1971:1072) om förmånsberättigade skattefordringar m. m.,
5. lag om ändring i lagen (1973:981) om frihet från införselavgift.

I propositionen föreslås att en differentierad skatt införs på andra dryckesförpackningar än sådana som är tillverkade av papp eller papper. Skatten föreslås bli 8 öre för pantförpackningar, dvs. returglas och aluminiumburkar, och mellan 10 och 25 öre för övriga förpackningar beroende på storleken.

Skatten föreslås bli införd den 1 juli 1984.

De under 2–4 angivna lagförslagen kommer utskottet att behandla i annat sammanhang. Övriga lagförslag har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om skatt på vissa dryckesförpackningar;

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Skatt (förpackningsskatt) erläggs enligt denna lag till staten vid omsättning inom landet av förpackning för konsumtionsfärdig dryck hänförlig till tulltaxenr. 20.07 eller 22.01-22.09 och vid införsel av sådan förpackning med eller utan dryck, om förpackningens fyllnadsvolym överstiger 0.2 men ej 3 liter.

Skatteplikt föreligger ej för förpackning som är tillverkad huvudsakligen av papp eller papper.

Bestämmelserna i 1 § lagen (1973:981) om frihet från införselavgift gäller ej i fråga om skatt enligt denna lag.

2 § Regler för förfarandet vid beskattningen finns i lagen (1984:000) om punktskatter och prisregleringsavgifter.

Införs skattepliktiga förpackningar till landet i annat fall än som avses i 4 § skall förpackningsskatt betalas till tullmyndighet. Därvid gäller tullagen (1973:670) och 9 kap. 4 § lagen om punktskatter och prisregleringsavgifter.

3 § Skattskyldig, utom i fall som avses i 2 § andra stycket, är den som

1. i yrkesmässig verksamhet här i landet tillverkar skattepliktigt förpackning,

2. i yrkesmässig verksamhet här i landet säljer eller tar i anspråk förpackning, som utan skatt har förvärvats från tillverkaren eller införts till landet, när försäljningen eller ianspråktagandet avser sådan förpackning och sådant ändamål som anges i 1 §.

4 § Skattskyldighet föreligger inte

1. när förpackning utan dryck levereras inom landet till den som är registrerad som skattskyldig för tillverkning av förpackningar av samma slag,

2. när förpackning utan dryck införs till landet av den som är registrerad som skattskyldig för tillverkning av förpackningar av samma slag,

3. när förpackning införs till landet under omständigheter som medför tullfrihet enligt 5 a, 7, 8, 11 eller 12 § tullförordningen (1973:979) eller enligt förordningen (1966:394) om rätt för resande m.fl. att införa varor tull- och skattefritt.

5 § Skattskyldighet för den som är registrerad enligt 7 § inträder när skattepliktig förpackning inom landet levereras till köpare eller tas i anspråk för tappning av dryck i yrkesmässig verksamhet.

6 § Förpackningsskatt utgår med 8 öre för varje pantförpackning. För övriga förpackningar utgår skatten med 10 öre per förpackning om förpackningens fyllnadsvolym ej överstiger 0,3 liter, med 15 öre om fyllnadsvolymen överstiger 0,3 men ej 0,7 liter och med 25 öre om fyllnadsvolymen överstiger 0,7 liter.

Med en pantförpackning avses en förpackning som ingår i ett riksomfattande system som innebär att en konsument vid inköp av en dryck får

betala ett pantbelopp för förpackningen vilket återbetalas till honom när förpackningen efter användningen återlämnas.

7 § Den som är skattskyldig enligt 3 § skall vara registrerad hos riksskatteverket.

8 § I deklaration får avdrag göras för skatt på förpackningar som

1. har sålts med förlust för den skattskyldige, i den mån förlusten hänför sig till bristande betalning från köparen,

2. återtagits i samband med återgång av köp.

Avdrag enligt första stycket 1 får göras med belopp som svarar mot så stor del av skatten som förlusten visas utgöra av förpackningarnas försäljningspris. Har sådant avdrag gjorts och inflyter därefter betalning, skall redovisning åter lämnas för skatten på det antal förpackningar som betalningen avser.

9 § Har dryck som avses i 1 § utförts ur landet i förpackning, för vilken förpackningsskatt har erlagts, skall riksskatteverket på ansökan av den som utfört varan medge kompensation för den förpackningsskatt som belastar varan.

Utförs skattepliktigt förpackning för förnyad användning hos utländsk dryckestillverkare, skall riksskatteverket på ansökan av tillverkaren eller dennes ombud medge återbetalning av erlagd förpackningsskatt för utförda förpackningar. Återbetalning medges dock ej för större antal förpackningar än som svarar mot tillverkarens tidigare införsel till landet av skattepliktiga förpackningar av samma slag med dryck.

Ansökan om kompensation eller återbetalning görs skriftligen hos riksskatteverket. Den skall omfatta en period om två kalendermånader räknat från kalenderårets början och ges in till riksskatteverket inom ett år efter periodens utgång.

Kompensation eller återbetalning utgår inte för belopp som understiger 500 kronor för en period.

Närmare föreskrifter om kompensation för och återbetalning av förpackningsskatt meddelas av riksskatteverket.

10 § Talan mot beslut enligt 9 § förs hos kammarrätten genom besvär.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984 då lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar upphör att gälla. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i de fall avgiftsskyldighet inträtt före den 1 juli 1984.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1973:981) om frihet från införselavgift

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1973:981) om frihet från införselavgift skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Sker förtullning av vara under sådana omständigheter som för tullpliktig vara medför tullfrihet enligt 5 a, 7, 8, 11 eller 12 §, 13 § 1 eller 14 § tullförordningen (1973:979) skall, i den mån regeringen förordnar, ej heller utgå skatt eller annan införselavgift för varan.

Bestämmelser om frihet från införselavgift som avses i lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar finns i nämnda lag.

Bestämmelser om frihet från införselavgift som avses i lagen (1984:000) om skatt på vissa dryckesförpackningar finns i nämnda lag.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984.

Motionerna

1983/84:2912 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen antar regeringens förslag till lag om skatt på vissa dryckesförpackningar med följande lydelse av 6 §:

Förpackningsskatt utgår med 8 öre för varje returglas. För övriga — — överstiger 0,7 liter.

Med en — — återlämnas.

1983/84:2913 av Per Israelsson m. fl. (vpk)

I motionen yrkas att riksdagen, med ändring i propositionen i motsvarande del, beslutar att skatten på aluminiumburkar skall bestämmas till 20 öre per burk.

1983/84:2914 av Per Westerberg m. fl. (m)

I motionen yrkas

1. att riksdagen avslår regeringens proposition,
2. att riksdagen hos regeringen begär ett förnyat förslag på en konkurrensneutral förpackningspolitik i syfte att vidmakthålla ett fungerande retursystem i enlighet med andan i de av staten ingångna avtalen med näringen och i enlighet med vad som i motionen anförts.

1983/84:2915 av Bo Lundgren (m)

I motionen yrkas att riksdagen beslutar avslå regeringens proposition utom vad beträffar förslaget om upphävande av lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar.

Utskottet

I propositionen föreslås att en ny skatt på vissa dryckesförpackningar införs den 1 juli 1984. Syftet är att kompensera skattebortfallet till följd av att dryckesförpackningsavgiften på öl- och läskedrycksförpackningar tagits bort den 1 mars i år. Att detta skattebortfall skulle kompenseras förutsattes av riksdagen då den biföll förslaget om denna begränsning av avgiften. I sitt av riksdagen godkända betänkande anförde nämligen skatteutskottet att inkomstbortfallet borde kompenseras exempelvis genom införande av en miljöavgift på engångsförpackningar (SkU 1981/82:61).

Enligt förslaget skall dryckesförpackningsavgiften avvecklas helt den 1 juli 1984 och ersättas med den nya skatten som omfattar dryckesförpackningar med en volym av 0,2–3 liter. Undantagna är förpackningar som huvudsakligen består av papper eller papp. Skatten skall tas ut med 8 öre för pantförpackningar, dvs. returglas och aluminiumburkar, och med 10–25 öre för övriga förpackningar beroende på storleken. Inkomsterna av skatten beräknas till 75–90 milj. kr. per år, varav 45–50 milj. kr. belöper på pantförpackningar.

I motionerna 2914 av Per Westerberg m. fl. (m) och 2915 av Bo Lundgren (m) yrkas avslag på propositionen, den sistnämnda motionen dock med undantag för förslaget om slopande av dryckesförpackningsavgiften. Motionärerna kritiserar den nya skatten framför allt för att den enligt deras mening snedvrider konkurrensen till förmån för returglasen och på bekostnad av returburkarna. Bo Lundgren anser att det är motiverat att slopa förpackningsavgiften med hänsyn till de ringa inkomster denna avgift numera inbringar. Han anser dessutom att skattebortfallet kan täckas genom en konkurrensneutral ökning av nuvarande dryckesskatt eller genom förändringar av alkoholbeskattningen.

Vissa motionärer anser däremot att det föreslagna skatteuttaget på aluminiumburkar är för lågt. För att stimulera till ett ökat utnyttjande av returförpackningar yrkas sålunda i motion 2912 av Stig Josefson m. fl. (c) att burkar skall belastas med samma differentierade skatt som andra förpackningar som inte är returglas. Per Israelsson m. fl. (vpk) yrkar i motion 2913 att skatten på aluminiumburkar av energi- och miljöpolitiska skäl bestäms till 20 öre per burk.

I motion 2914 av Per Westerberg m. fl. (m) har även begärts ett nytt förslag till en konkurrensneutral förpackningspolitik i syfte att vidmakthålla ett fungerande retursystem. Motionärerna kritiserar det förhållandet att panten på i synnerhet aluminiumburkarna är högre än skattesatsen för engångsförpackningarna. Detta medför enligt motionärerna en betydande risk för att engångsförpackningarna får ett förnyat fäste på den svenska marknaden.

Utskottet anser att dess tidigare uttalande beträffande inkomstbortfallet till följd av borttagandet av dryckesförpackningsavgiften på öl- och läskedrycksförpackningar bör bilda utgångspunkt för de skatteåtgärder som skall

vidtas. Man bör således som finansministern påpekar ta ut kompensationen genom en skatt på det aktuella förpackningsområdet. Då det visat sig att en skatt enbart på de förpackningar som i dag inte omfattas av ett pantsystem inte skulle ge tillräcklig kompensation är det enligt utskottets mening lämpligt att inkludera även dessa pantförpackningar i beskattningen. Till följd härav ställer sig utskottet bakom förslaget i propositionen att helt avveckla dryckesförpackningsavgiften, som numera endast utgår på förpackningar med vin och spritdrycker, och ersätta avgiften med en skatt på dessa och andra förpackningar som tidigare var avgiftsbelagda.

Beträffande avvägningen av skatten på aluminiumburkar vill utskottet erinra om det rikstäckande pantsystem för aluminiumburkar som satts igång tidigare i år och byggt upp av näringslivet i samverkan med statsmakterna i syfte att säkerställa en tillfredsställande återvinning och komma till rätta med nedskräpningsproblemen. Med hänsyn till detta system bör enligt utskottets uppfattning en viss försiktighet iaktas vid beskattningen av aluminiumburkar. Härtill kommer, vilket också påpekas i propositionen, att redan den enhetliga skatt på burkar och returglas som föreslås innebär i praktiken en differentiering, eftersom returglasen används som förpackningar ett stort antal gånger medan burkar bara används en gång. Utskottet finner denna differentiering rimlig. Med hänsyn till returglasens höga återvinningsgrad bör samhället värna om returglasen som förpackningsform och utveckla returglassystemet ytterligare. Farhågorna i motion 2914 att den nya dryckesförpackningsskatten kommer att äventyra det nya pantsystemet anser utskottet överdrivna. Detta system bör enligt utskottets mening löpa viss tid och utfallet härav avvaktas innan ställning tas till frågan om nya åtgärder på området.

Utskottet finner att den föreslagna skattesatsen på aluminiumburkar och returglas t. v. bör godtas som en skälig kompromiss mellan olika ståndpunkter. Utskottet förutsätter samtidigt att regeringen noga följer utvecklingen på marknaden, inte minst i fråga om engångsemballagen. Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen och avstyrker motionerna.

I fråga om lagförslagen föreslår utskottet ett förtydligande. För att en yrkesmässig försäljning eller ett ianspråktagande av förpackningar som förvärvats från tillverkare eller införts till landet före ikraftträdandet inte skall utlösa skattskyldighet bör en bestämmelse härom tas in i övergångsbestämmelserna. Vidare avser en del av lagförslagen författningsrum som tas upp även i annat sammanhang. Utskottet biträder förslagen men tar upp den författningsmässiga regleringen av dessa frågor i ett senare betänkande.

Utskottet hemställer

1. beträffande *en ny skatt på vissa dryckesförpackningar m. m.* att riksdagen med anledning av proposition 1983/84:195 och motion 1983/84:2915 och med avslag på motionerna 1983/84:2912, 1983/84:2913 och 1983/84:2914 yrkande 1 antas de vid propositionen fogade förslagen till

a) lag om skatt på vissa dryckesförpackningar med den ändringen att ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984 då lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar upphör att gälla. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i de fall avgiftsskyldighet inträtt före den 1 juli 1984.

Utskottets förslag

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984 då lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar upphör att gälla. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i de fall avgiftsskyldighet inträtt före den 1 juli 1984. *Bestämmelserna i 3 § 2 den nya lagen gäller ej för förpackningar som har förvärvats från tillverkare eller införts till landet före den 1 juli 1984.*

b) lag om ändring i lagen (1973:981) om frihet från införselavgift, 2. beträffande *en ny förpackningspolitik*
att riksdagen avslår motion 1983/84:2914 yrkande 2.

Stockholm den 15 maj 1984

På skatteutskottets vägnar
RUNE CARLSTEIN

Närvarande: Rune Carlstein (s), Knut Wachtmeister (m), Olle Westberg (s)*, Hagar Normark (s), Bo Lundgren (m), Ingemar Hallenius (c), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Kjell Johansson (fp), Lars Hedfors (s), Anna Lindh (s), Ewy Möller (m), Bruno Poromaa (s), Karl-Anders Petersson (c) och Erkki Tammenoksa (s).

* Ej närvarande vid justeringen.

Reservation

En ny skatt på vissa dryckesförpackningar m. m. (mom. 1)

Knut Wachtmeister, Bo Lundgren, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) anser

dels att det avsnitt av utskottets yttrande som börjar på s. 5 med "Utskottet anser" och slutar på s. 6 med "senare betänkande" bort ha följande lydelse:

Även om syftet med den nya förpackningsskatten snarare är av statsfinansiell än av miljöpolitisk art kan man inte komma ifrån att skatten till sin

utformning företer stora likheter med den differentierade förpackningsavgift som föreslagits i betänkandet om återvinning av dryckesförpackningar (Ds Jo 1983:3). Det är därför enligt utskottets uppfattning mycket anmärkningsvärt att en redogörelse för remissutfallet av denna utredning saknas i propositionen, vilket i onödan försämrar riksdagens beslutsunderlag. Sedan utskottet tagit del av remissammanställningen kan utskottet inte frigöra sig från misstanken att utlämnandet är betingat av att flertalet remissinstanser som yttrat sig i ärendet riktat hård kritik mot förslaget. Kritiken går i många fall ut på att en påлага av angivet slag hämmar den fortsatta utvecklingen av dryckesförpackningar i Sverige, snedvrider konkurrensen inom bryggerinäringen genom det ensidiga gynnandet av returförpackningar och torde komma att betraktas som en skadlig konkurrensbegränsning eller ett handelshinder för såväl inhemska som utländska dryckestillverkare. Dessa invändningar, av vilka vissa tagits upp i de m-motioner som väckts med anledning av propositionen, finner utskottet tungt vägande även vid bedömningen av det nu föreliggande förslaget. Särskilt bristerna i konkurrenshänseende i den föreslagna utformningen, som gynnar returglasen på aluminiumburkarnas bekostnad, finner utskottet så allvarliga att propositionen bör avslås redan av den anledningen. Härtill kommer att sloandet av förpackningsavgiften på aluminiumburkar ingick som ett led i en uppgörelse mellan den tidigare regeringen och näringslivet om att införa ett pantsystem och utgjorde statsmakternas motprestation mot att näringslivet bildade ett särskilt pantbolag för återtagning av aluminiumburkar. Att nu, när väl systemet kommit i gång och näringslivet uppfyllt sin del av överenskommelsen, ensidigt gå ifrån uppgörelsen genom att lägga en skatt på aluminiumburkar är ett förfarande som utskottet anser helt oacceptabelt. I stället bör andra vägar prövas för att kompensera det berörda inkomstbortfallet. I motion 2915 pekar motionären på vissa alternativa möjligheter inom dryckesbeskattningens ram som enligt utskottet bör undersökas närmare.

Utskottet har däremot ingen erinran mot att dryckesförpackningsavgiften slopas. Som påpekas i motion 2915 är inkomsterna av den avgiften numera så små att avgiften saknar berättigande.

Med det sagda tillstyrker utskottet avslagsyrkandena i motionerna 2914 och 2915 samt avstyrker propositionen såvitt avser införande av en ny dryckesförpackningsskatt och motionerna i övrigt.

dels att utskottet under mom. 1 bort hemställa

att riksdagen med bifall till motion 1983/84:2915 och med anledning av proposition 1983/84:195 och motion 1983/84:2914 yrkande 1 samt med avslag på motionerna 1983/84:2912 och 1983/84:2913,

dels avslår de vid propositionen fogade lagförslagen

dels antar följande

Förslag till

Lag om upphävande av lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar

Härmed föreskrivs att lagen (1973:37) om avgift på vissa dryckesförpackningar skall upphöra att gälla.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1984. Den upphävda lagen gäller dock fortfarande i de fall avgiftsskyldighet inträtt före den 1 juli 1984.

